

2. Snovanje usposabljanj v izobraževanju odraslih

Izvajanje učenja zahteva vzdrževanje določenega vrstnega reda, slediti je treba posameznim fazam usposabljanja. Po temeljiti analizi potreb in razpoložljivosti učencev je najboljša metoda, ki jo lahko uporabimo v našem projektu "Flip Edu Up", pristop mešanega učenja. To je torej razlog, da vas bomo vodili, kako zasnovati "tečaj kombiniranega učenja" za odrasle udeležence izobraževanja. Začetek in konec cikla usposabljanja sta jasno označena. Srednji del se lahko večkrat ponovi .

- Prva faza usposabljanja poteka v stacionarni obliki (skupinska organizacija). Udeleženci spoznajo izvajalca usposabljanja in dobijo informacije o tem, kako nadaljevati delo med usposabljanjem. Vodja ima priložnost, da se prepriča, da lahko vsi uporabljajo gradiva, objavljena na platformi za e-učenje. Ta faza je tako pomembna, da lahko udeleženci, ki niso vajeni učenja na daljavo, nadoknadijo svoje pomanjkljivosti. Pomembna je tudi integracija skupine, ki močno olajša poznejše stike, tudi na daljavo. Naslednja faza je pridobivanje novosti, ki se izvaja na platformi. V tej fazi udeleženci usposabljanja pridobivajo znanje, postavljajo vprašanja, ki jim niso jasna, in gradijo bazo znanja za praktično uporabo. Pogosto opravljajo tudi preproste naloge. Udeleženci se lahko učijo v svojem tempu in v svojem slogu.
- Po tej fazi učenja sledi nestacionarna faza - učenje veščin. Udeleženci usposabljanja se po pripravi v prejšnji fazi srečajo v spletni učilnici, zaradi česar je ta del lahko delavnica, osredotočena na praktične veščine. Izvajalec usposabljanja ima možnost uporabiti vse prednosti pouka v spletni učilnici. Ta faza je bistvena, zlasti v primeru usposabljanja za mehke veščine, osebne veščine itd. kot so asertivnost, krepitev samozavesti, oblikovanje učinkovitega tima ali učinkovita samopredstavitve.
- Zadnja faza je ocenjevanje in certificiranje. Večinoma poteka v stacionarni obliki, zlasti če je bilo usposabljanje daljše narave. V tem primeru ima lahko zaključek slovesno obliko. Zaključek in povzetek izobraževalnega procesa je mogoče združiti z izpiti in certificiranjem udeležencev. Po končanem izobraževanju imajo udeleženci običajno še vedno dostop do gradiva na spletu, pogosto pa ohranijo tudi stike z izvajalcem usposabljanja in skupino.
- Pri kombiniranem učenju lahko razlikujemo naslednje metode in možnosti učenja:
- Učenje v kombinirani obliki:
 - sinhronizirano učenje - pomeni, da sta izvajalec usposabljanja in učenec istočasno na istem mestu [virtualno - v razredu]. Usposabljanje običajno poteka v skupini, kar omogoča interakcijo med udeleženci.
 - Asinhrono učenje - razdružuje čas, ki ga izvajalec usposabljanja in udeleženec namenita enotnosti. Na splošno poteka v obliki interaktivnih e-učnih usposabljanj, ki se izvajajo prek izobraževalne platforme, zaradi katere lahko organizator usposabljanja upravlja dostop do usposabljanja in spremlja napredek udeležencev. Kot asinhrono usposabljanje je mogoče obravnavati tudi

različne vrste učnih vsebin - npr. posnetke govorov s konferenc ali tradicionalnih usposabljanj, predstavitevna gradiva, izobraževalne filme itd. Za razliko od drugih educational content, e-learning trainings are interactive, i.e. they provide the participant with feedback.

Kombinirano učenje predstavlja različne oblike učenja, ki jih je mogoče izvajati na različne načine - ne le z e-učenjem (tako imenovani spletni tečaji) in tradicionalnimi predavanji. Obstajajo tudi številne druge metode prenosa znanja prek interneta, ki jih je mogoče prilagoditi različnim učnim potrebam udeležencev.

Na kombinirano učenje mora izvajalec usposabljanja gledati kot na bloke, iz katerih lahko ustvari nove kombinacije, zgradbe ali strukture. Bogastvo oblik učenja in možnost žongliranja z orodji izvajalcu usposabljanja omogočata, da si ustvari konkurenčno prednost in ustvari idealno ponudbo, prilagojeno potrebam in tehnološkim zmožnostim udeležencev.

Kombinirano učenje lahko vključuje poučevanje:

Tradicionalno v učilnici:

- predavanja,
- razprave,
- demonstracije,
- praktične delavnice,
- skupinsko reševanje problemov,
- igranje vlog,
- brainstorming,

Na način e-učenja:

- interaktivno usposabljanje z e-učenjem,
- spletni seminarji,
- blogi,
- forumi,
- pogovori,
- spletna družabna orodja,

Ob pravilni uporabi kombinirano učenje učencem omogoča, da se učijo v svojem tempu ter ob času in na kraju, ki jim ustrezata. Poleg tega imajo odrasli učenci priložnost, da prevzamejo odgovornost za svoje učenje. Morda največja prednost tečajev dopolnilnega učenja pa je v tem, da so učenci v središču procesa poučevanja in učenja.

Čar mešanega usposabljanja je predvsem v ustreznem prilagajanju vsebine usposabljanja in metod njegovega izvajanja prejemnikom in ciljem usposabljanja, ki jih je treba doseči.

Pri oblikovanju usposabljanja je pomembno, da ga razdelimo na ustrezne module in ohranjamo vsebino, ki ustreza obravnavanim področjem.

Prvi korak pri oblikovanju tečaja usposabljanja je predvsem razvoj koncepta. Pomembno je opredeliti namen celotnega usposabljanja in operativne cilje ter opisati, katera znanja in veščine naj bi udeleženec pridobil po zaključku usposabljanja.

Drugi korak je opredelitev zahtev za dokončanje naslednjih modulov in celotnega usposabljanja, oblikovanje načinov izpolnjevanja kreditnih točk (testi, naloge, skupinski projekti itd.) in njihova jasna predstavitev udeležencem. Ta točka vključuje tudi opise zahtev, rokov in načina opravljanja. V sistem ocenjevanja velja uvesti timsko sodelovanje, ki je na trgu dela vse bolj zaželeno.

V tretjem koraku, v primeru kombiniranega učenja, je treba razlikovati med tem, kaj je mogoče opraviti v okviru tradicionalnega usposabljanja, in tem, kaj je mogoče udeležencem posredovati prek platforme za e-učenje. Zato je treba izluščiti teoretično gradivo, tj. obravnavati pravne akte, vse vrste informacij o sistemih itd. in ga objaviti na platformi.

Prav tako je treba upoštevati, da bo program, ki ga ni mogoče izvajati teoretično, izveden tradicionalno, npr. usposabljanje za mehke veščine. Razmislimo lahko, ali bi pred začetkom tradicionalnega usposabljanja izvedli preizkus znanja o gradivu. Takrat bomo prepričani, da so udeleženci usposabljanja osvojili teoretično znanje, zaradi česar se bo lahko izvajalec usposabljanja prosto skliceval na informacije, objavljene na platformi.

E-izobraževanje mora imeti svojo strukturo in vključevati osnovne elemente, ki vključujejo:

- pozdrav in predstavitev naslova usposabljanja.
- Kratka navodila za navigacijo po diapozitivih usposabljanja - dovolj je, če so na enem zaslonu zbrani posamezni navigacijski elementi z opisom, kaj se bo zgodilo po kliku na določeno ikono.
- Uvod v temo - predstaviti mora splošne cilje dejavnosti, ki jih je treba izvesti, na kratko opisati vsebinsko gradivo in predstaviti njegovo strukturo, po možnosti navesti, kako je mogoče znanje uporabiti v praksi (glej zgornjo sliko).
- Osnovna vsebina - dobro je, če bo gradivo razdeljeno na manjše dele.
- Povzetek - pomembno je, da se nanaša na namen tečaja in na kratko, po vsakem poglavju in ob koncu tečaja, združuje najpomembnejše informacije.
- Testni del - pomemben je za udeleženca, saj omogoča ugotoviti stopnjo seznanjenosti z gradivom.
- Dodatni viri za poglobitev temeljnih vsebin - za osebe, ki so zaradi velikih pričakovanj glede tečaja pripravljene razširiti svoje znanje.

Usposabljanje je dobro razdeliti na module. Gradivo je tako strukturirano in po njem se je mogoče enostavno orientirati, še posebej, če nam program omogoča dodaten prehod na različne module, na različne lekcije znotraj modulov in na posamezne diapozitive znotraj lekcije.

Za udeleženca usposabljanja je koristno, da se sklicuje na predhodno predstavljeno znanje. Tako ustvarimo asociacije in spomnimo na vsebino, kar služi boljšemu pomnjenju in razumevanju.

Skrbno zasnovano gradivo mora upoštevati multimedijske zmožnosti tečaja, npr. vsebino predstaviti s pomočjo grafov, diagramov in slik. Ne pozabite: tečaj kombiniranega učenja brez

grafike je dolgočasen! Poleg tega, da so grafike privlačnejše, je treba razmisliti o različnih oblikah dejavnosti udeležencev in temah za razpravo na forumu. Izražanje lastnega mnenja o določeni temi bo utrdilo vsebino. Podobno nalogo bodo opravljala vprašanja in naloge (do dva diapozitiva), pripravljena na vsaki 2, 5 ali 10 zaslonov (odvisno od kopičenja informacij) za preverjanje pridobljenega znanja. Povratne informacije o pravilnosti naloge se morajo pojaviti na istem zaslonu kot naloga.

Takšni kratki testi se bodo uporabljali tudi za sprotno samoocenjevanje udeleženca, pa tudi za ocenjevanje odraslega učenca s strani izvajalca usposabljanja. Vredno je pripraviti pomožno gradivo, kot so: osnovna literatura, dodatna literatura in slovar ključnih izrazov. Trenerjeva naloga je načrtovati skupinsko delo v skladu s smernicami različnih metod: problemska metoda, projektna metoda, analiza primera, igranje vlog, razprava.

Pri izvajanju te naloge bosta v pomoč zasnova in izvedba koncepta sistema skupinske komunikacije na platformi. Preproste smernice vam bodo v pomoč pri načrtovanju in izdelavi zaslonov za e-izobraževanje ali pri oblikovanju multimedijskih vsebin na splošno:

- navigacija mora biti intuitivna in upoštevati logične povezave,
- sporočila v predstavitvi morajo biti preprosta in čitljiva,
- je vredno uvesti vodilni motiv,
- velikost predmetov mora biti uravnotežena,
- uporabnikom je treba zagotoviti tehnično podporo in čas za testiranje,
- opredeliti morate način ocenjevanja,
- pazite na tipkarske napake,
- presežek predmetov na spletnem mestu je lahko moteč,
- koristno je uporabiti diagrame,
- čas polnjenja mora biti razmeroma kratek,
- ena učna ura ne sme trajati več kot 45 minut,
- pozornost učencev spodbujajo različni dražljaji,
- vsebinske elemente je treba poudariti, da se ohrani pozornost poslušalcev,
- velja uporabiti vizualne asociacije,
- ne pozabite, da se podatki berejo od leve proti desni in od zgoraj navzdol,
- predmeti na desni strani so videti večji,
- črta, ki teče iz spodnjega levega kota v zgornji desni (naraščajoča), simbolizira optimizem in obratno,

- izogibajte se ustvarjanju zgoščenega, enotnega besedila (stavke je treba združiti v kratke odstavke),
- večji, svetlejši in intenzivno obarvani elementi pritegnejo pozornost in dajejo vtis, da so pomembnejši,
- sezname naj ne presegajo 6 elementov,
- tabele lahko imajo največ 7 stolpcev,
- tabele ne smejo biti širše od 5 stolpcev,
- kolutni diagram naj vsebuje največ 7 rezin,
- pisava sans-serif je veliko jasnejša,
- besedilo v naslovih je vredno uporabiti z velikostjo pisave 28-36 točk, v besedilnem delu pa 16-24 točk.

Pri ustvarjanju e-učne vsebine za samostojno učenje je poleg znanja in veščin osebe, ki vodi in oblikuje usposabljanje, potrebno tudi sodelovanje strokovnjakov z različnih področij: avtorjev, strokovnjakov, metodologije, grafičnih oblikovalcev, strokovnjakov za IT itd., da bo usposabljanje popolno.

Gradivo za samostojno učenje mora biti zasnovano tako, da upošteva različne učne stile odraslih, zato mora uporabljati različne učne pripomočke. Ker jih bo udeleženec uporabljal zunaj nadzora izvajalca usposabljanja, morajo biti dovolj privlačna in zanimiva, da bodo ohranila njegovo pozornost dlje časa. V ta namen se lahko uporabijo oblike posredovanja, tj. prenos sporočil s pomočjo besedila, zvoka, slike in računalniških interakcij. Izvajanje računalniške interakcije je za uporabnika zelo intuitivno.

Pomembni vidiki pri oblikovanju tečaja :

Če ima učenec težave z izražanjem, poskusite...

- Pisno poročilo
- Umetniško ustvarjanje
- Razstava ali predstavitev
- Graf, diagram ali tabela
- Fotografski esej
- Zemljevid
- Pregled filmov
- Šarada ali pantomima
- demonstracija
- Posneto poročilo

Če ima učeči se odrasli težave s pisanjem, poskusite...

- uporabite obliko, ki zahteva malo pisanja

- o izbira med več možnostmi
- o programirano gradivo
- o Resnica/neresnica
- o Ujemanje
- Zmanjšajte ali izpustite naloge, ki zahtevajo pisanje
- Spodbujajte skupno beleženje

Če ima učenec težave pri pisnem izražanju, poskusite...

- o ustna poročila
- o Posneto poročilo
- o Posnetek intervjuja
- o kolaž, risanko ali drugo umetnino
- o Zemljevidi
- o Diorame, tridimenzionalni materiali, razstavni eksponati
- o fotografski esej
- o panelna razprava
- o Posnemanje razprave
- o Pregled filmov in predstavitev ustreznega filma v razredu